

1848 LA ROMÂNII

O ISTORIE ÎN DATE ȘI MĂRTURII

de

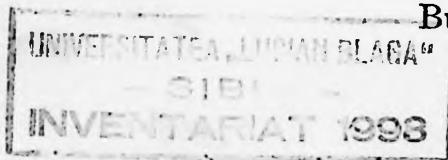
CORNELIA BODEA

I

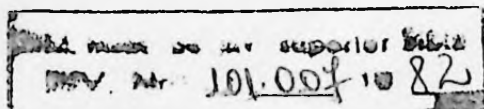

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ

București, 1982

1.1 NOE 1985

CUPRINS — CRONOLOGIE

CUVÎNT ÎNAINTE VII

PARTEA I

PRECUSORI

1784—1785

RĂSCOALA LUI HOREA

1. „Horia Rex Daciae” — Sigiliul atribuit lui Horea. Gravură cu explicații contemporane. (Text român și german) . . . 3
2. Obiective programatice. Ultimatul țăranilor — Condițiile puse de Horea nobilimii și comunicate prin Carol Brűneck, de la Oficiul sării din Șoimuș. 11 noiembrie 1784. (Text român și maghiar) 4
3. Dreptul poporului la răscoală — J.P.Brissot, *A doua scrisoare a unui apărător al poporului către împăratul Iosif al II-lea*... 1785. (Text român și francez) 6
- 1791 4. Națiunea română din Transilvania cere restituirea străvechilor ei drepturi — *Supplex Libellus Valachorum*. (Text român și latin) 31
- 1810 5. Țara la care ni se cuvine a privi — Din scrisoarea lui Moise Nicoară, din București, lui Petru Maior, la Buda. Decembrie 59
- 1812 6. Românii să-și cunoască adevăratul și slăvitul lor început — Petru Maior, *Istoria pentru începutul românilor în Dacia. Cuvînt înainte* 59
- 1819 7. „Ajungă lacrămile patriei, ajungă jugul robiei...” — Gh. Lazăr, *Cuvînt la înscăunarea mitropolitului Dionisie Lușu*. București, [29 mai] 61

		REVOLUȚIA LUI TUDOR VLADIMIRESCU	
1821		8. „Fraților lăcuitori ai Țării Românești... Veniți în grabă“ — Cea dintâi proclamație a lui Tudor Vladimirescu. Padeș, 23 ianuarie	63
		9. Patrie să chiamă poporul... — Scrisoarea lui Tudor Vladimirescu către Nicolae Văcărescu. 11 februarie . . .	64
		10. „La un gînd și într-un glas cu Moldova“ — Tudor Vladimi- rescu către mitropolitul Dionisie și vel-vistierul Al. Fili- pescu-Vulpe. 5 aprilie	65
		11. De peste Carpați. . . „un nou crăișor s-a ivit“ — Din ancheta notarului Makra Antal printre țărani hunedoreni. 24 martie/ 5 aprilie. (Text român și maghiar)	66
1823—1824		12. Agitații revoluționre între grănicerii bănățeni — I. Adresă personală trimisă comisarului cezaro-crăiesc Dobrowollny, la Comandamentul general cezaro-crăiesc banatic din Timi- șoara. Viena 2/14 ianuarie 1824. II. Raport secret al co- misarului cezaro-crăiesc, Dobrowollny. Timișoara, 24 de- cembrie 1823/5 ianuarie 1824. (Text român și german)	73
1826—1832	TEMEIURI ȘI TREBUINȚE „SPRE OBȘTEASCA FERICIRE“		77
		13. „Cu fabrici fiecare stăpînire își folosește norodul“ — Con- stantin Radovici din Golești (Dinicu Golescu), <i>Însemnare</i> <i>a călătorii mele</i>	77
		14. Pe scurt, traiul diferitelor clase — Dr. Constantin Caracaș, <i>Clasificarea locuitorilor</i>	78
		15. Familii a uneia și aceleași. . . lăcuință — Costachi Conachi, <i>Temeiurile și trebuința desființării vămii între Moldova și</i> <i>Țara Românească</i>	80
		16. Plugăria, temelul bogăției și fericirii unei nații — <i>Plan</i> <i>pentru un Așăzămînt de agricultură spre îmbunătățirea</i> <i>țarinilor</i> . Din „Curierul românesc“, București, mai 1830	81
		17. Răzvrătirea lucrătorilor de la ocnele Telega — Vornicia din Lăuntru, Poruncă către dumnealui stolnicu Costache Burchi, otcîrmuitorul județului Prahova. 2 octombrie 1832	82
1829—1830		18. Valachia și Moldavia să facă amîndouă un prințipat de sine și neatîrnat — <i>Ceverile ce ar fi putut face Valachia și Mol-</i> <i>davia la un congres de prinți creștini pentru siguranția lor cea</i> <i>din afară și statornicirea cea din lăuntru</i>	84

	19. „Fratele e tot frate...” — Iancu Văcărescu, <i>La Milcof</i> . Poezie, 1830	86
1834 — 1835	20. Unirea și neatîrnarea Principatelor — Bois-le-Comte, <i>Temeri și dorințe ce mi-au fost exprimate de locuitori privitoare la viitorul țărilor lor</i> . București, 17 mai 1834 (Text român și francez)	87
	21. Mișcare secretă panromânească pornită din Transilvania și Banat — I. Al doilea denunț Maschek comunicat de lt.-colonelul Roth, comandantul regimentului grăniceresc bănățean, generalului comandant al Banatului, von Schneller. Caransebeș, 15/27 ianuarie 1835. II. Nota lui Metternich către contele J. Sedlnitzky, șeful Poliției. Viena, 3/15 februarie 1835. (Text român și german)	93
1837	22. Mihai Viteazul sau „ce poate să facă o nație unită” — F. Aaron, <i>Idee repede de Istoria Prințipatului Țării Rumânești</i>	99
1838	PROGRES... REACȚIUNE...	102
	23. „Pentru triumful al tuturor românilor” — F. Aaron, din București, către G. Barițiu, la Brașov. 7 februarie . . .	102
	24. „Ca și cei săraci cetitori să poată ave <i>Istoria pentru începuturile românilor în Dachia</i> ” — Iordachi Mălinescu, din Mihăileni, Moldova, către G. Barițiu, la Brașov. 19 aprilie	104
	25. Din viața Bucureștilor... — Grigore Grădișteanu, de la București, către Ion Ghica și Ion Em. Florescu, studenți la Paris. 16/28 decembrie.	105
1837 — 1841	MIȘCAREA PENTRU UN STAT NAȚIONAL UNITAR ȘI INDEPENDENT	
	I. MOMENTUL CĂMPINEANU	110
	26. Pentru reconstituirea vechii Dacii — <i>Despre politica Țării Românești față de Polonia</i> (Opinii românești în problema unei colaborări româno-polone 1837. (Text român și francez)	110
	27. Declarația de principii a Partidei Naționale din Țara Românească — <i>Act de Unire și Independență</i> . 1/13 noiembrie 1838. (Text român și francez)	118
	28. Proiectul de Constituție. După recunoașterea independenței — <i>Osibitul act de numirea suveranului rumânilor</i> . 5/17 noiembrie 1838. (Text român și francez)	123

29. Avint național, curente politice — [F. Colson], <i>Despre oameni și partide politice în Țara Românească</i> . Decembrie 1838—ianuarie 1839. (Text român și francez)	128
30. În cauza unirii Principatelor. Vizita lui N. Suțu, secretar de stat al Moldovei, la București — Raportul consulului britanic R. G. Colquhoun către Lordul Palmerston, București, 7/19 ianuarie 1839. (Text român și englez)	146
II. PROGRAM CULTURAL — ȚEL POLITIC 149	
31. „Unirea, fără care bine nu vom mai vedea” — Costache Negruzzi, de la Iași, către G. Barițiu, la Brașov. 23 martie/4 aprilie 1839	149
32. Societatea pentru învățătura poporului român — Procesul verbal de constituire. Paris, 20 august 1839	150
33. Pentru cele „trii mari provincii a vechei Dacii” — M. Kogălniceanu, „ <i>Dacia Litterară</i> ”. <i>Introducție</i> . 30 ianuarie 1840	151
34. Patriotice dorințe... A. Hăjdeu, „ <i>Suvenir de cele trecute, idei de cele de față și arătare de cele viitoare a Moldaviei</i> ”. Iunie, noiembrie 1840	154
35. „Să ne ținem de limba, de istoria noastră” — M. Kogălniceanu, <i>Introducție</i> la „ <i>Arhiva Românească</i> ”. 1841	155
III. MIȘCAREA DIN 1840. 159	
36. Acest scop de revoluție s-ar fi organizind de trei ani — Dezvăluiri anonime	159
37. Pentru o „ocîrmuire republicană... nouă romană” — Concluziile din raportul Comisiei de anchetă adresat domnitorului Alexandru D. Ghica. 10 decembrie 1840	160
38. „Să scăpăm pe Câmpineanul...” — C. Bolliac, <i>Marsilieza românilor</i>	162
39. Sentința de condamnare dată de „ <i>Divanurile împreunate</i> ”. 11/23 aprilie 1841	164
40. Nevoia de reforme sociale și economice — Mitică Filipescu, <i>Profesiune de credință politică</i> . Aprilie 1841. (Text român și francez)	165

1839—1841	IV. ASOCIAȚII SECRETE ÎN MOLDOVA	177
	41. Conjurația confederativă a „comisului Leonte Radu” — I. Jurământul conjuraților. II. Listă de „conjurați” sau „patrioți”. 1839	177
	42. O nouă asociație secretă. Societatea filantropică. — I. Raportul consulului britanic de la Iași, Samuel Gardner, către R. G. Colquhoun, consulul general britanic de la București, 9/21 iunie 1841. (Text român și englez). II. — Secretariatul de Stat al Moldovei către consulatul britanic din Iași. 13/25 iunie 1841. (Text român și francez)	178
1842	ÎMPOTRIVA DEZNAȚIONALIZĂRII	184
	43. Limba și naționalitatea — Simeon Bărnuțiu, <i>O tomneală de rușine și o lege nedreaptă</i> . Blaj, 13/25 februarie	184
	44. „Interesul vostru este și al nostru” — Iordache Mălinescu, din Văleni (Moldova), către G. Barițiu, la Brașov. 8/20 iunie	194
	45. „Aceasta se face românilor în al 19-lea veac!” — Dimitrie Jianu, din Cimpulung(-Mușcel), către G. Barițiu, la Brașov. Octombrie	196
	46. „Limba țării... e limba valahă...” — St. Ludwig Roth, <i>Lupta pentru limba (oficială) în Transilvania. O lămurire la: De unde și încotro?</i> (Text român și german)	197
	47. Ce cer legile maghiare? — Széchenyi István, Din discursul ținut la ședința solemnă a Academiei de științe maghiară. 27 noiembrie. (Text român și maghiar)	199
1843	48. „Trebuița istoriei patriei... pentru ocrotirea driturilor noastre” — M. Kogălniceanu, <i>Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională în Academia Mihăileană</i> . Iași, 24 noiembrie	212
1843—1844	SOCIALE, ECONOMICE, NAȚIONALE.	225
	49. „Fabricile să fie apărate... țehurile să se stîrpească” — Propuneri făcute în Dieta din Cluj, decembrie 1842, rezumate în „Gazeta de Transilvania”. 4 ianuarie 1843	225
	50. O victimă a tiraniei: Mitică Filipescu—I. Raportul consulului austriac, C. von Timoni, din București, către Principele Metternich, la Viena. 10/22 mai 1843. (Text român și german).	

- II. *Lui Dimitrie Filipescu*, jalnicul său văr Costandin Gh. Filipescu. Discurs de înmormintare. 9 mai 1843 226
51. Nemulțumiri generale sub domnia lui Gh. Bibescu — Raportul consulului britanic R. G. Colquhoun, către Lordul Aberdeen, ministrul de Externe britanic. București, 15/27 octombrie 1843. (Text român și englez) 227
52. Conflict între Adunarea Obștească a Țării Românești și domnitor, în pricina înstrăinării minelor. Răspunsul Adunării din 29 februarie 1844 la ofisul domnesc din 14 februarie 231
53. Ioan Eliade Rădulescu, *Măciășul și florile*. Poezie-pamflet 232
54. „Toți oamenii se nasc și sînt slobozi” — M. Kogălniceanu, *Desrobirea țiganilor*. Articol pe marginea decretului din 31 ianuarie 1844, în „Foaia științifică și literară”, 6 februarie 1844. 235
55. Emanciparea țiganilor mănăstirești și ai statului în Moldova — Raportul consulului britanic de la Iași, Samuel Gardner, către Lord Aberdeen, la Londra. 18 februarie/1 martie 1844. (Text român și englez) 237
56. „Pedecile care se arată în drumul negustoriei” — *Transilvania. Comerțul*. După „Gazeta de Transilvania”, 27 martie 1844 238
57. Pentru vremi mai bune și eftine — Împotriva cancelarului Imperiului Austriei, prințul Metternich 239
58. Planurile și speranța românilor : unirea într-o națiune și o țară — Wesselényi Miklós, *Despre românism*, 1843. (Text român și maghiar) 240
59. Spiritul secolului : „Pentru unire națională puternică” — G. Barițiu, *Naționalitate*. Articol în „Foaie pentru minte”, decembrie 1844 248
- 1844—1845 EFTIMIE MURGU ȘI BANATUL 250
60. „Acuma vrem și noi a fi în țara noastră” — Învățătorul Vasile Bojincă, din Gîrliște, către Eftimie Murgu, la Lugoj. 31 octombrie 1844 250

	61. „Pentru emanciparea naționalității românilor” — Interogatoriul luat lui Eftimie Murgu la Pesta, pentru „încercarea de a răzvrăți poporul valah”. 18/30 octombrie și 18/30 decembrie 1845. (Text român și maghiar)	251
1845—1846	LA MÎNJINA	269
	62. „A ne împărtăși gândurile între noi” — Costache Negri și V. Alecsandri, de la Mînjina, către Ion Ghica, la București. Martie 1845	269
	63. Milcovul, „balaurul care trebuie strivit” — C. Negri, de la Mînjina, către Costăchiță Filipescu, la București. 10 martie 1846. (Text român și francez)	270
1846	MIȘCĂRILE DIN MOLDOVA	272
	64. Împotriva abuzurilor cirmuirii — [M. Kogălniceanu], <i>Tulburările de la Iași din ianuarie-martie 1846</i> . (Text român și francez)	272
	65. Represiuni... — Al. I. Cuza, de la Galați, către Iordache Lambrino. 9 iunie. (Text român și francez)	277
	66. Epilog... — Al. Savu, secretar la Consulatul austriac din Iași, către G. Barițiu, la Brașov. 29 noiembrie/11 decembrie	279
1845—1846	FORME CULTURALE — ȚELURI REVOLUȚIONARE . . .	281
	67. „Istoria este cea dintâi carte a unei nații” — [Prospect pentru] „ <i>Magazinu istoricu pentru Dacia</i> ”, sub redacția lui A. T. Laurian și N. Bălcescu. Ianuarie 1845	281
	68. „Zorile pentru minte și inimă” — A. Pop [Al. Papiu Ilarian], <i>Să învățăm românește, domnilor!</i> Din revista manuscrisă „ <i>Țiorile...</i> ”, Cluj, Martie 1846	283
	69. Pentru înflorirea intelectuală și morală a nației — Înțemeierea Asociației literare a României, la București, și a Societății studenților români de la Paris. Februarie și decembrie 1845	285
	70. „A înlesni progresul literar în toată românia” — <i>Socoteală de lucrurile Comitetului Asociației literare a României, pentru anul 2-lea</i> , București. 1846	286
	71. „A contribui de la unu pînă la 1 000 galbeni pe an” — I. Studenții români, de la Paris, către Ion Ghica, la București.	

	August 1846. II. Ion Ghica, de la București, către frații Hurmuzaki, la Viena. Septembrie 1846	289
	72. Circulația ideilor și a cărților între români — Atanasie Șandor, de la Arad, către G. Barițiu, la Brașov. 4/16 martie 1846	290
	73. Misia revoluționară a poeziei — C. Bolliac, <i>Poesia</i> (capitolul VII)	292
	74. T. Vasilovici, <i>Limba noastră către noi</i> . Poezie din „Calendar pentru Bucovina pe anul 1846”	294
	75. N. Popea, <i>Iubitoriul de nația-și sau naționalistul</i> — Poezie din revista manuscrisă „Diorile” Cluj, 1846	296
1846—1847	PROBLEMA REGLEMENTĂRII RELAȚIILOR DINTRE ȚĂRANII IOBAGI ȘI DOMNII DE PĂMÎNT	297
	76. Privire generală — G. Barițiu, <i>Urbariele în Transilvania</i>	297
	77. „Să scriem mai puține și să dregem mai mulțișoare” — G. Barițiu, <i>Țăranii, urbariul și tiparul periodic</i> . Articol din „Gazeta de Transilvania”. Martie 1846	300
	78. „Dacă milioanele nemaghiare vor alcătui majoritatea celor cu drepturi” — Din scrisoarea lui Wesselényi Miklós către Kossuth Lajos. Jibău, 1 august 1846. (Text român și maghiar)	302
	79. „Veacul urbarelor au trecut...” — <i>Un extract din scrisoarea baronului Veseleni, în privința urbariului</i> . Din „Gazeta de Transilvania”. Noiembrie 1846	306
	80. „Într-o ephă unde se tratează despre îndatoririle sătenilor către proprietari...” — <i>Katrina Varga</i> . Ianuarie-februarie 1847. Din „Albina românească” (Iași). 13 februarie	308
	81. „Cazul Murgu” preocupă autoritățile habsburgice... — I. Dispoziție imperială către contele Sedlnitzky, șeful Poliției. Noiembrie 1846. II. Raport secret, din Timișoara, înaintat contelui Sedlnitzky, la Viena. 10 martie 1847. (Text român și german)	309
	„ȚINTA NOASTRĂ — UNITATEA NAȚIONALĂ”	315
	82. Junimea română, „într-însa nația nădăjduiește” — N. Bălcescu, <i>Privire asupra stării de față, asupra trecutului și</i>	

	<i>viitorului patriei noastre. Cuvintarea din noaptea Anului Nou 1847, la Paris</i>	315
83.	„Cu fierbinte zel național“ — Juriștii români de la Colegiul reformat din Tg. Mureș către G. Barițiu, la Brașov. 19 ianuarie 1847	321
84.	În căutare de sprijin... — C. A. Rosetti, de la Paris, către Ion Ghica, la București. 1 martie 1847. (Fragment)	322
85.	Pentru „dulcea noastră limbă“ — Tinerimea română de la Liccul academic maghiar din Cluj către G. Barițiu, la Brașov. 2/14 octombrie 1847	323
86.	„Pentru întocmirea de școli române“ — Însocierea Lazariană : actul de constituire al societății. Paris, noiembrie 1847	324
1847—1848	PRELUDII	326
87.	„Cînd omenirea întregă intră în frămîntare — Dimitrie Brătianu, <i>Cuvînt improvisat la Societatea studenților români din Paris</i> . Noiembrie 1847	326
88.	„Lucrurile țarei se lămuresc“. <i>Programul Partidei tinerilor</i> . — I. Din scrisoarea lui N. Bălcescu, de la Paris, către Alexandra Florescu, la București. 3/15 decembrie 1847. II. H. Desprez, <i>Moldovalahia și mișcarea românească</i> . Din „Revue des Deux Mondes“. Ianuarie 1848. (Text român și francez)	335
89.	Desființarea vămii dintre Țara Românească și Moldova — 1 ianuarie 1848 — Art. 8 din <i>Actul de convenție între învecinatele prințipate a Țării Românești și a Moldovii</i> . „Buletin, foaie oficială“, Iași, decembrie 1847	340
90.	Partida liberală din Țara Românească — Raportul consulului britanic R. G. Colquhoun, de la București, către Stratford Canning, ambasadorul Angliei la Constantinopol. 25 martie/6 aprilie 1848. (Text român și englez).	341
91.	Pregătiri... — Ion Ghica, <i>Note scrise sub dictarea lui N. Bălcescu, asupra evenimentelor care au precedat revoluția de la 1848</i>	348
92.	În sensul vechilor capitulații — Scrisori de acreditare și instrucțiuni pentru Ion Ghica, la Constantinopol. 7/19 mai 1848. (Text român și francez)	351

REVOLUȚIA

DEȘTEPTAREA ROMÂNIEI

Cătră români, poezie-manifest de Vasile Alecsandri 357

MARTIE — MAI ÎN MOLDOVA

93. Neapăratele îmbunătățiri ce cere starea țării — *Petițiunea-proclamațiune în numele tuturor stărilor Moldovei*. 28 martie/9 aprilie 359
94. „Eată judecata lumii“ — M. Kogălniceanu, *Întîmplările...* din luna lui martie 1848. Broșură 364
95. „Domnul nu era singurul vinovat“ — P. Balș către Ion Ghica, Forcești, 2/14 mai 1850. (Text român și francez) 371
96. În drum spre exil. Încercarea de evadare la Galați și Brăila — Raportul viceconsulului britanic de la Brăila, V. Lloyd, către R. G. Colquhoun, consulul general britanic de la București. 7/19 aprilie. (Text român și englez) . . . 378
97. Ecouri în presa apuseană — *Revoluția europeană. Evenimentele din România (Moldova)*. Corespondența ziarului „La Démocratie pacifique“, Paris, 18/30 aprilie. (Text român și francez) 382
98. „Fraților români din toată România“ — V. Alecsandri, *Protestație în numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu*. Broșură. Mai 1848 385

MARTIE — APRILIE ÎN TRANSILVANIA

CE VOIM! CE NU VOIM! 398

99. „Iobagii nu vor mai fi iobagi, ci oameni liberi“ — G. Barițiu, *Știre despre desființarea iobăgiei hotărâtă în Dieta Ungariei*. Din „Gazeta de Transilvania“, 15/27 martie 398
100. „Libertatea, egalitatea și frățietatea“, această sfântă deviză — G. Barițiu, *Unele idei practice despre libertatea tiparului*. Articol în „Foaie pentru minte“, 22 martie/3 aprilie . . . 399
101. Pentru dreptul nației române. Împotriva uniunii cu Ungaria — Simeon Bărnuțiu, *Provocațiune*. (Manifest din 24—25 martie/5 aprilie) 401
102. „Românul, român trebuie să rămână în etern“ — Al. Papiu Parian, *Adresele de la Mureș-Oșorhei* (Tg. Mureș), 24—25 martie. Din „Foaie pentru minte“. 29 martie/10 aprilie . . . 403

103.	„Drepturile ce avem să le cerem“ — Aron Pumnul, <i>Proclamație circulară pentru convocarea adunării pe Duminică Tomii</i> . 31 martie/12 aprilie	406
104.	Cereri naționale și sociale de căpetenie — A.T. Laurian, de la București, către G. Barițiu, la Brașov. 8/20 aprilie	409
APRILIE — MAI: DINCOACE ȘI DINCOLO DE CARPAȚI		410
105.	Înainte de proiectata adunare națională la Blaj — Ioan Axente, de la București, către Simeon Bărnuțiu, la Sibiu. 16/28 aprilie	410
106.	Planuri „daco-românești“ ale „emisarilor“ trecuți peste Carpați—Rapoarte ale autorităților polițienești din Brașov. Aprilie-mai. (Texte române și germane, române și maghiare)	413
107.	„Confrații noștri din Moldova s-au și răscolat“ — Raport confidențial adresat de J. Jablonczy autorităților comitatului Bihor. Oradea, 20 mai/1 iunie. (Text român și maghiar)	419
108.	Program pentru „interesul comun al patriei“ — <i>Ce sînt meseriașii?</i> Broșură-program	421
109.	Puncte de vedere . . . și interese ale puterilor străine— <i>Austria și Principatele de la Dunăre</i> . Articol din „Wiener Zeitung“, 14/26 aprilie ; traducerea lui T. Cipariu, în „Organul Luminărei“, Blaj, 28 aprilie/10 mai. (Text român și german)	427
APRILIE—MAI: BLAJUL — ÎNȚÎIA ȘI A DOUA ADUNARE		434
110.	18/30 aprilie, Duminică Tomii: Întîia adunare la Blaj — T. Cipariu, <i>Blasiu, Luni după Duminică Tomii</i> . Dare de seamă în „Organul luminărei“. 21 aprilie/1 mai	434
111.	În așteptarea Dietei și deopotrivă a mării Adunări de la Blaj. — Relatarea corespondentului ziarului „Nemzeti Politikai Hírlap“ din Pesta, datată [2]/14 mai. (Text român și maghiar)	435
112.	„Fraților ! Acum puterea este în mîna poporului“ — Apel pentru a doua adunare la Blaj	444
113.	„La lumina istoriei și a libertății“ — S. Bărnuțiu, <i>Raporturile românilor cu ungurii și principiile libertății naționale</i> . Discursul rostit la 2/14 mai în catedrala Blajului	446

114. „Jur ca român“ — <i>Forma jurământului pus de Adunarea generală a nației române în Câmpul Libertății la Blaj. 3/15 mai 1848</i>	484
115. Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și fraternității — <i>Puncturile națiunii române transilvane votate în adunarea națională de la Blaj, în 15—17 mai c.n.</i>	484
116. „Blajul își avu a sale trei zile“ — T. Cipariu, <i>Adunarea Națională. Blasiu 15, 16, 17 maiu. Din „Organu națiunale”, 12/24 mai</i>	487
DIN ZILELE ADUNĂRII NAȚIONALE	
117. „Hai să dăm mină cu mină“ — V. Alecsandri, <i>Hora Ardealului. Poezie</i>	493
118. „Identificindu-ne soarta noastră cu a lor“ — G. Sion, <i>Suvenire contemporane</i>	493
119. „Un popor întreg...“ — Alecu Russo, <i>Despre adunarea de la Blaj</i>	496
120. „Simțămînt frățesc față de acest popor“ — St. Lud. Roth, <i>Români. (Text român și german)</i>	497
121. „Despre această vestită adunare“ — Jakab Elek, <i>Un martor ocular. (Text român și maghiar)</i>	499
122. „Așa ceva n-a prea văzut vreodată Europa“ — Mészáros Károly, <i>Cronicar al evenimentelor, imputernicit de guvern. (Text român și maghiar)</i>	504
DUPĂ BLAJ.	
123. <i>Deșteaptă-te române...</i> — Andrei Mureșanu, <i>Un răsănit</i>	506
124. Programul revoluționarilor moldoveni redactat la Brașov — <i>Prințipiile noastre pentru reformarea patriei. 12/24 mai</i>	507
MAI—IUNIE ÎN BANAT ȘI PĂRȚILE UNGURENE (PARTIUM)	
125. Adunarea românilor ținută la Pesta — <i>Petiția neamului românesc din Ungaria și Banat. 9/21 mai</i>	509
126. „În duhul dragostei frățești“ — <i>Fraților concetățeni români! Proclamația lui Eftimie Murgu după eliberare și înainte de venirea în Banat</i>	512

127. Banatul în frământare... — *Din Caraș, din Lugoj*. Corespondență către ziarul „Pesti Hírlap”. (Text român și maghiar) 513
128. Murgu între bănățeni — Ștefan Puris, teolog în Virșeț, către Nicolae Man, preot la Sibiu. 11/23 iunie 515
129. „Să se recunoască prin lege naționalitatea română—Adunarea de la Timișoara, prezidată de Mihai Cociuba. 13/25 iunie. (Text român și maghiar) 517
130. A păstra frățietatea, patria și naționalitatea română — *Resultatul Adunării naționale române din Logosiu*. 15/27 iunie. După „Organul național”. 7/19 iulie 518

IUNIE ÎN ȚARA ROMÂNEASCĂ

- ÎNAINTE DE ISLAZ 520
131. „Să știe lumea toată” — G. Barițiu, *Țara Românească și Moldavia*. Articol în „Gazeta de Transilvania”. 3/15 iunie 520
132. „În folosul tuturilor și spre a nimănui stricare” — *Moldavo-România*. Corespondență din București către „Gazeta de Transilvania”. 10/22 iunie 522
133. Pentru înlăturarea temerilor Puterii suzerane — I. Raportul consulului britanic, R. G. Colquhoun, de la București, către Lordul Palmerston. 20 iunie/2 iulie. (Text român și englez). II. Memoriul remis lui Talaat Efendi în numele Partidei liberale din Țara Românească. 5/17 iunie. (Text român și francez) 524
134. „Cauza națională va triumfa” — *Moldavo-România*. Corespondență în „Gazeta de Transilvania”. 14/26 iunie 531
135. „În București sunt toate gata... Începem” — I. Eliade, din Tabăra națională de la Islaz, către Gh. Magheru, la Caracal. 8/20 iunie 532

POPORUL ÎȘI PROCLAMĂ DREPTUL SĂU SUVERAN 533

136. 9/21 iunie la Islaz — *Proclamația și programul revoluționar* 533
137. Adresa no. 1 a Guvernului proclamat la Islaz, către domnitorul Gh. Bibescu. 9/21 iunie 541
138. 11 iunie în Capitală — Florian Aaron, de la București, către G. Barițiu, la Brașov. 12/24 iunie 543

139. N. Bălcescu numit secretar al statului — Adresa nr. 2 951 din 11/23 iunie	545
140. D. Brătianu numit agent diplomatic pe lângă guvernele Austriei și Ungariei (Text român și francez)	546
141. „România a rupt lanțurile robiei” — C. A. Rosetti, <i>Trăiască România liberă!</i> Articol în „Pruncul român”, nr. 1. 12/24 iunie	547
142. „Uniți-vă cu noi, frați de dincolo de Milcov...” — C. A. Rosetti, <i>Către frații noștri din Moldova</i> . Articol în „Pruncul român”, nr. 1. 12/24 iunie	548
143. „O Constituție legată de interesele interne ale țării...” — Circulara ministrului de Externe N. Bălcescu, către consulii Puterilor străine. 11/23 iunie. (Text român și francez)	549
144. Abdicarea lui Gh. Bibescu. București, 13/25 iunie	550
CONSTITUIREA GUVERNULUI PROVIZORIU. PRIMELE MĂSURI.	551
145. „Astăzi, la 14 iunie...” — Publicația Guvernului despre constituirea sa. 14/26 iunie.	551
146. Decret nr. 1, pentru steagul național și deviza română. 14/26 iunie	551
147. Decret nr. 2, pentru desființarea rangurilor civile. 14/26 iunie	552
148. Decret nr. 3, pentru desființarea cenzurii. 14/26 iunie	552
149. Decret nr. 4, pentru inființarea gărzilor naționale. 14/26 iunie	553
150. Decret nr. 7, pentru desființarea pedepsei cu bătaia și a pedepsei cu moartea. 14/26 iunie	553
151. Dispoziții pentru formarea unităților de panduri — Circulara ministrului din Lăuntru, N. Golescu, către administratorii de județe	554
152. Proiect pentru întocmirea gărzii naționale — Raportul colonelului Scarlat Crețulescu. 14/26 iunie	554
PE CÂMPUL FILARETELUI	556
153. La sfințirea steagurilor naționale. Discursul rostit de Ion Voinescu II. 15/27 iunie	556

154. „Credincios voinței nației române“ — <i>Jurământ</i>	557
155. Spre neștearsă aducere aminte. — Schimbarea denumirii Cîmpului Filaretului. 17/29 iunie	557
156. La toate se va face îndreptare... — <i>Proclamație către săteni</i> . 16/28 iunie	558
157. „Pentru ridicarea stindardului libertății...“ — Gheorghe Magheru numit căpitan general al trupelor neregulate de dorobanți și panduri. 18/30 iunie.	559
158. „Nația noastră în raporturi cu Sublima Poartă“ — Ion Catina, <i>Opinie publică</i> . Articol în „Pruncul român“, nr. 2, 17/29 iunie	559
CRONICA PRIMELOR ZILE REVOLUȚIONARE	561
159. Ion Ghica, <i>Note scrise după relatarea lui D. Bolintineanu</i>	561
160. 13 și 14 iunie — Raportul consulului britanic, R. G. Colquhoun, către Lordul Palmerston. București, 15/27 iunie. (Text român și englez)	564
IUNIE—IULIE ÎN TRANSILVANIA	570
161. Protestul națiunii române în fața opiniei publice din întreaga lume — <i>Uniunea Transilvaniei cu Ungaria proclamată samavolnic</i> . Articol din „Wiener Zeitung“. 29 mai/10 iunie. (Text român și german)	570
162. 21 mai/2 iunie. „Dizolvarea“ Comitetului Național Român. Vărsarea de sînge de la Mihalț și Coșlar — G. Barițiu, <i>Causa Mihalțului</i> . Articol în „Foaie pentru minte“ din 5/17 iulie	574
163. „Slujbele domnești, taxile, dejmele și alte danii urbariale s-au încetat...“ de la 7/19 iunie — <i>Preînștiințare</i> dată de guvernatorul Teleki Iozsef. 26 mai/7 iunie	577
164. Avram Iancu și Comitetul Național din Sibiu. Moșii și pădurile lor — Consilierul și administratorul domeniilor Zlatna, J. von Nemegeyi, către vicecomitele Tezaurariatului. 23 mai/4 iunie. (Text român și german)	578
165. Guvernul maghiar să elaboreze o lege de recunoaștere a naționalității românilor... — I. Ministrul de Externe maghiar, Pál Eszterházy, către primul ministru Batthyány. Innsbruck, 11/23 iunie. (Text român și maghiar). II. <i>Prea-</i>	

	<i>înalta rezoluție orală la a doua petiție a delegației române condusă de episcopul Andrei Șaguna. Innsbruck, 11/23 iunie. (Text român și german)</i>	583
166.	„Oamenii-s ațîțați asupra făcătorilor de nedreptate...“ — Avram Iancu, de la Cîmpeni, către Simeon Bărnuțiu, la Sibiu. (După 9/21 iunie).	585
167.	„Pururea patrioți credincioși, însă pururea numai români“ — G. Barițiu, <i>Transilvania. Cluj</i> . Articol în „Gazeta de Transilvania“, 14/26 iunie	588
168.	„Priviți acum și spre Dunăre în jos...“ — G. Barițiu, <i>Fraților români transilvăni</i> . Din „Gazeta de Transilvania“, 21 iunie/3 iulie	590
169.	„Una grăită și alta implinită...“ — Români, din scaunul Sighișoarei se plîng episcopului Șaguna, că președinte al deputației trimisă la împăratul. 1/13 iulie	591
170.	Uniune silită... — Petru Suci, din Sibiu, către G. Barițiu, la Brașov. 3/15 iulie	594
171.	Poziția națiunii săsești — <i>Memoriul națiunii săsești din Transilvania cu privire la condițiile uniunii ei cu regatul Ungariei</i> . 21 iunie/3 iulie. (Text român și german) . . .	595
	ÎN BANAT	606
172.	Autorizația de inarmare insurecțională dată românilor din Caraș, revocată — Procesul-verbal al ședinței Comisiei Comitatului Caraș, ținută la 5/17 iunie. (Text român și maghiar)	606
	IUNIE—SEPTEMBRIE. CAUZA BUCOVINENILOR	608
173.	Pentru autonomia țării Bucovinei, pentru păstrarea naționalității românilor — <i>Memoriul din iunie cu cererile românilor bucovineni</i> . (Text român și german)	608
174.	În trebile Ocolului... — I. Scrisoarea deputatului Miron Ciupercovici către fruntașii din Ocolul Cîmpulungului moldovelesc. Viena, 20 iunie/2 iulie. — II. <i>Memoriul prezentat Parlamentului liberal de la Viena</i> . 8/20 septembrie. (Text român și german)	613

IUNIE—AUGUST: „ÎMPREUNĂ LUCRARE PENTRU BINELE OBȘTESC“

ACTIVITATEA REVOLUȚIONARILOR MOLDOVENI	622
175. „Unire și bărbăție“ — Apelul revoluționarilor aflați în Bucovina către locuitorii Moldovei. Iunie	622
176. <i>Cătră românii din Moldova</i> — poezie răspindită ca foaie volantă. Iunie	624
177. „A ne înțalege cu toții în pășirile trebuincioasă“ — Apelul nr. 1 al Comitetului din Cernăuți către cel din Iași. Iunie.	625
178. Stări și fapte în Moldova... Venirea comisarului Porții — Comitetul din Iași către cel din Cernăuți. 15/27 iunie	626
179. „În război declarat cu tiranul...“ — Anastasie Panu, de la Huși, către Lascăr Rosetti și G. Sion, la Cernăuți. 22 iunie/4 iulie	627
180. „Unirea Moldovei cu Țara Românească, unicul scop ce trebuie să-l urmărim acum“ — C. Hurmuzachi, de la Dumbrăveni (Suceava), către Lascăr Rosetti, la Cernăuți. (Text român și german)	629
181. „Unirea cu orice preț“ — D. Cantacuzino, de la Baia (Suceava), către Lascăr Rosetti, la Cernăuți. 16/28 iulie. (Text român și german)	631
182. „Lăcuitorii încă au simțit ce poate să fie bun pentru dinșii...“ — Gh. Dulcescu, de la Iași, către Comitetul din Cernăuți. 17/29 iulie	634
183. „Constituția Valahiei... și reunirea celor două Principate“ — P. Mavrogheni, de la Iași, către Costache Negri, la Cernăuți. 19/31 iulie. (Text român și francez)	636
184. „Pentru viitorul fericit a României întregi“ — Comitetul din Cernăuți către cel din Iași. 18/30 iulie	638
185. „Dreptate, Frăție“, Tricolor — Iordache Mălinescu, <i>Voință de pre urmă!</i> 20 iulie/1 august.	640
186. Pentru „consolidarea tractatelor strămoșilor cu Poarta“ — Memoriul revoluționarilor moldoveni aflați la Cernăuți adresat lui Suleiman Pașa. 30 iulie/11 august. (Text român și francez)	642
187. „Și în Moldova se așteaptă o răscoală generală“ — Dim. Goleșcu, de la Brăila, către Ion Ghica, la Constantinopol. 7/19 august. (Text român și francez)	645
188. „Pentru libertatea și puterea de mai nainte“ — M. Kogălniceanu, <i>Dorințele Partidei Naționale în Moldova</i> — Broșură-program de la sfârșitul lui august. Cernăuți	647